

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

6 mei 1997

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Yolande Avontroodt, mevrouw Kathy Lindekens,
mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Nelly Maes en mevrouw Ria Van Den Heuvel –

**houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid
aan de naleving van de rechten van het kind**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Een verdere implementering van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind is vandaag ontegensprekelijk een urgente en dwingende noodzakelijkheid geworden.

Dat Verdrag vertoont een zogenaamd “comprehensief” karakter waardoor het gericht is op de totale bescherming van kinderen op alle domeinen. In die optiek kan het gelezen worden volgens de zogenaamde 3 P’s :

- “protection” : het recht om tegen bepaalde activiteiten beschermd te worden, zoals tegen verwaarlozing, mishandeling en uitbuiting ;
- “provision” : rechten die toegang verlenen tot bepaalde goederen en diensten, zoals tot onderwijs, gezondheidszorg en sociale zekerheid ;
- “participation” : het recht om zelf bepaalde handelingen te stellen en het recht op inspraak.

Dat laatste, het recht op participatie, is allicht een van de meest logische consequenties van een gewijzigde benadering van het kind.

Maar hoe ver zijn we gevorderd met de vertaling van dat complexe gedachtengoed in de interne rechtsorde van de Vlaamse Gemeenschap ? Kan er op dit ogenblik al gesproken worden van een reëel kindgericht sport-, cultuur-, onderwijs-, jeugdwerken en gezondheidsbeleid ? De praktijk toont aan dat die vraag niet voor elke beleidssector op dezelfde manier beantwoord kan worden. Zo moet er bijvoorbeeld in de strijd tegen de sociaal-economische uitsluiting van kinderen en de marginalisering van jongeren nog veel werk verricht worden.

Uit dat gegeven en uit de recente gebeurtenissen blijkt dat de overheid nog te vaak onvoldoende zicht heeft op de maatschappelijke processen en op de wijze waarop zijzelf met haar regelgeving die processen kan bijsturen. Nochtans wordt in onze politieke cultuur regelgeving beschouwd als het middel bij uitstek om veranderingen in de samenleving te realiseren. Door middel van decreetgeving moeten de onderscheiden beleidsaspecten, zoals voorkomend in het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind, worden uitgevoerd. Maar dat moet op een efficiënte en doorzichtige wijze gebeuren, zo niet dreigt de geloofwaardigheid van de decreet-

gever en daarmee van de politieke overheid in het algemeen te worden aangetast.

Specifiek voor wat de rechten van het kind betreft, moet er dan ook gepleit worden voor de institutionalisering van het kindeffectrapport aan de hand waarvan kan worden nagegaan of een beoogde of een reeds getroffen beslissing voldoet aan de bepalingen van het Verdrag, inzonderheid waar het gaat om het recht op participatie. Door middel van die rapportage kan er niet alleen worden nagegaan of een bepaalde regelgeving de positie van de kinderen in economisch, organisatorisch en sociaalcultureel opzicht versterkt maar ook of die regelgeving hun fysieke autonomie wel ten goede komt.

Met betrekking tot dit laatste dient er evenwel te worden beklemtoond dat het kind in het gezin zijn eerste vorming krijgt die zo belangrijk is voor zijn toekomst en zijn plaats in de samenleving. In die optiek dient er aan het gezin, als kern van de samenleving en als natuurlijke omgeving voor de ontplooiing en het welzijn van al haar leden en van het kind in het bijzonder, een specifieke aandacht te worden verleend. De voortgangsbewaking en de openbaarheid van de terzake getroffen maatregelen zijn dan ook van groot belang.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Bij de definiëring van het begrip kindeffectrapport wordt met de omschrijving “in zijn onmiddellijke omgeving” in eerste instantie het gezin bedoeld daar het kind er de in zijn maatschappij en milieu gangbare waarden, normen en gedragpatronen leert kennen. Alzo hebben de ouders of diegenen die verantwoordelijk zijn voor het kind de primaire verantwoordelijkheid voor het waarborgen, naar vermogen en binnen de grenzen van hun financiële mogelijkheden, van de levensomstandigheden die nodig zijn voor de ontwikkeling van het kind.

Artikel 3

Onder de notie regeringsbeleid moet zowel het binnenlandse als het buitenlandse facet begrepen te worden.

Artikelen 4 en 5

In deze bepalingen krijgt het kindeffectrapport niet alleen een decretale basis maar wordt er ook aangestipt welke informatie in dat rapport moet worden opgenomen en voor welke aangelegenheden zulk een rapport noodzakelijk is.

Onder de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden wordt verstaan die aangelegenheden die voorkomen in artikelen 4 en 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd door de wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

Abstractie makend van de bevoegdheid onderwijs, moet er voor de draagwijdte van de overige begrippen gekeken worden naar de betekenis die er wordt verleend aan de aangelegenheden die voorkomen in artikel 6 van de hierboven vermelde bijzondere wet. Er dient evenwel te worden opgemerkt dat voor de persoonsgebonden aangelegenheden het kindeffectrapport een noodzakelijke verplichtingsvereiste vormt, daar waar voor de overige materies het terzake bevoegde lid van de Vlaamse regering op advies van de door deze laatste aan te duiden commissie, al dan niet bedoeld rapport kan laten opstellen. De samenstelling van bedoelde commissie dient te geschieden op basis van een terzake deskundig profiel van betrokkenen.

Artikelen 6 en 7

Deze artikelen hebben betrekking op de jaarlijkse rapportering door de Vlaamse regering aan het Vlaams Parlement over de implementatie van aspecten van het Verdrag.

De elementenindeling in artikel 7 is gebaseerd op de “General Guidelines” zoals op 15 oktober 1991 goedgekeurd door het VN-comité voor de Rechten van het Kind.

Artikel 8

Staatsrechtelijk behoort de ontwikkelingssamenwerking tot de uitsluitende bevoegdheid van de federale overheid. Er kan echter niet worden ontkend dat Vlaanderen de facto reeds een aantal acties heeft ontwikkeld die betrekking hebben op de ontwikkelingssamenwerking. In dat verband is het dan ook meer dan aangewezen dat de Vlaamse regering toezicht uitoefent op de naleving van de Rechten van het Kind in die landen of regio's waarmee Vlaanderen een ontwikkelingssamenwerkingsakkoord heeft afgesloten. Het desbetreffend op te maken verslag dient ondermeer de volgende elementen te bevatten :

- een sociaal-economische en politieke situatieschets van het betrokken land of de betrokken regio ;
- de mate van eerbiediging van de fysieke integriteit van het kind en in het bijzonder het eventueel voorkomen van onder meer mishandelingen, verdwijningen, folteringen en andere wrede, onmenselijke en vernederende behandelingen en straffen alsmede de ontzegging van het recht op een eerlijke en openbare rechtspraak ;
- de mate van eerbiediging van de burgerlijke rechten ;
- de houding van de overheid tegenover internationaal en niet-gouvernementeel onderzoek naar vermeende schendingen van kinderrechten.

Voorts dient te worden aangestipt dat inzake de projecten niet enkel deze worden beoogd die met de ontwikkelingssamenwerking verband houden maar ook die welke van sociaal-culturele en andere, diverse aard zijn.

Artikelen 9 en 10

Deze artikelen behoeven geen commentaar.

Yolande AVONTROODT
Kathy LINDEKENS
Trees MERCKX-VAN GOEY
Nelly MAES
Ria VAN DEN HEUVEL

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschaps-aangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- a) het Verdrag : het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989 ;
- b) het kind : elke persoon jonger dan achttien jaar ;
- c) de regering : de Vlaamse regering ;
- d) het kindeffectrapport : een openbaar document dat de situatie van het kind in zijn onmiddellijke omgeving beschrijft alsmede de te verwachten gevolgen hierop van een voorgenomen beslissing en de alternatieven ervoor.

Artikel 3

Het regeringsbeleid wordt overeenkomstig de bepalingen van dit decreet getoetst op de naleving van het Verdrag.

Artikel 4

Voor de volgende aangelegenheden moet elk ontwerp van decreet vergezeld gaan van een kind-effectrapport :

- het onderwijs ;
- de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden ;
- de stadsvernieuwing en de vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimten ;
- het leefmilieu, de natuurbescherming en het natuurbehoud ;
- de groen- en parkgebieden ;

- de groene ruimten en bossen ;
- de huisvesting ;
- de tewerkstelling ;
- de wegen en hun aanhorigheden ;
- het stads-en streekvervoer.

Op advies van de door de regering, bij besluit, aangewezen terzake deskundige commissie, kan de regering, met uitsluiting van het onderwijs en de culturele- en persoonsgebonden aangelegenheden, afwijken van het gestelde van het eerste lid.

Artikel 5

Het in artikel 4 bedoeld kindeffectrapport moet ten minste de volgende informatie verstrekken :

1. het effect op het kind van de voorgenomen beslissing ;
2. eventuele andere voor het kind ongunstige gevolgen die niet kunnen worden vermeden bij de uitvoering van de beslissing ;
3. alternatieven voor de voorgestelde beslissing ;
4. een beschrijving van de beoogde maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen van de beslissing te vermijden, te beperken en zo mogelijk te verhelpen ;
5. een niet-technische samenvatting van de overeenkomstig bovengenoemde punten verstrekte inlichtingen ;
6. een opgave van de moeilijkheden die ondervonden werden bij het verzamelen van de vereiste informatie.

Artikel 6

De regering maakt jaarlijks, vóór 30 september, aan het Vlaams Parlement en aan de Kinderrechtencommissaris een schriftelijk verslag over omtrent de implementatie van het Verdrag.

Artikel 7

Het verslag zoals vermeld in artikel 6, omvat minstens de volgende elementen :

1. de implementatiemaatregelen ;
2. elke nuttige informatie over het non-discriminatiebeginsel en het participatieprincipe ;
3. gezondheids- en welzijnsindicatoren ;
4. aspecten met betrekking tot het onderwijs, de vrije tijd en culturele activiteiten ;
5. bijzondere maatregelen inzake de bescherming van het kind.

Artikel 8

De regering legt jaarlijks, vóór 31 maart, aan het Vlaams Parlement een schriftelijk verslag voor omtrent de eerbiediging van de internationaal erkende kinderrechten, voor elk land of elke regio waarmee de Vlaamse Gemeenschap een overeenkomst inzake ontwikkelingssamenwerking heeft afgesloten of waar projecten door de Vlaamse Gemeenschap worden gesubsidieerd.

Artikel 9

Aan elk verslag worden de specifieke beleidsconclusies toegevoegd die de regering aan dat verslag verbindt.

Artikel 10

Binnen zes maanden na de bekendmaking van dit decreet dient de regering in het Vlaams Parlement een beleidsplan in die de beleidsprincipes schetst met betrekking tot het in dit decreet geregelde onderwerp.

Yolande AVONTROODT

Kathy LINDEKENS

Trees MERCKX-VAN GOEY

Nelly MAES

Ria VAN DEN HEUVEL
